

Fråga om det funnits laga grund för att avskeda en arbetstagare som påstås ha utsatt en kollega för oönskade närmanden på arbetsplatsen bl.a. genom att vid ett tillfälle ta tag i henne och kyssa henne mot hennes vilja.

ARBETSDOMSTOLEN

DOM
2014-12-17
Stockholm

Dom nr 90/14
Mål nr A 243/13

KÄRANDE

Svenska Kommunalarbetareförbundet, Box 19039, 104 32 Stockholm
Ombud: förbundsjuristen Joakim Lindqvist, LO-TCO Rättsskydd AB,
Box 1155, 111 81 Stockholm

SVARANDE

1. Föreningen Vårdföretagarna, Box 55545, 102 04 Stockholm
2. Attendo Sverige AB, 556148-5169, Box 715, 182 17 Danderyd
Ombud för 1 och 2: arbetsrättsjuristen Lars Bäckström, Almega AB,
Box 55545, 102 04 Stockholm

SAKEN

ogiltigförklaring av avskedande, m.m.

Mellan parterna gäller kollektivavtal.

Attendo Sverige AB (bolaget), som är medlem i Föreningen Vårdföretagarna, driver bl.a. Åleryds vårdboende. Verksamheten vid Åleryd togs över från Linköpings kommun i november 2010. F.D., som är medlem i Svenska Kommunalarbetareförbundet (förbundet), anställdes som undersköterska i verksamheten år 2007. I juli 2010 fick han en tillsvidareanställning som övergick till bolaget i samband med verksamhetsövergången. Han avskedades av bolaget den 2 augusti 2013.

Tvist har uppkommit om avskedandet har varit lagligen grundat. Tvisteförhandlingar har hållits utan att parterna kunnat enas.

Förbundet har väckt talan mot arbetsgivarparterna och yrkat i första hand att Arbetsdomstolen ska

1. förklara avskedandet av F.D. ogiltigt,
2. förplikta bolaget att till F.D. betala lön med 15 123 kr för perioden från och med den 2 till och med den 21 augusti 2013, med 23 000 kr per månad för perioden från och med den 1 november 2013 till och med den 30 september 2014, och med 15 879 kr för perioden från och med den 1 till och med den 21 oktober 2014, samt
3. förplikta bolaget att till F.D. betala allmänt skadestånd med 150 000 kr.

För det fall Arbetsdomstolen skulle finna att det inte har funnits skäl för avskedande men väl saklig grund för uppsägning, har förbundet yrkat i andra hand att Arbetsdomstolen ska förplikta bolaget att till F.D. betala

1. ekonomiskt skadestånd avseende uppsägningslön med 15 123 kr för perioden från och med den 2 till och med den 21 augusti 2013 och med 23 000 kr för perioden från och med den 1 november till och med den 1 december 2013,
2. ekonomiskt skadestånd avseende semesterersättning med 11 955 kr för perioden från och med den 2 augusti till och med den 1 december 2013, samt
3. allmänt skadestånd med 100 000 kr.

Förbundet har yrkat ränta enligt 6 § räntelagen på de allmänna skadestånden från dagen för delgivning av stämning, den 10 januari 2014, på ekonomiskt skadestånd avseende semesterersättning från den 2 januari 2014 och på övriga belopp från den 25:e i respektive månad, allt till dess betalning sker.

Förbundet har även förbehållit sig rätten att i senare rättegång föra talan om ekonomisk förlust som kan komma att uppstå för tiden efter huvudförhandlingen.

Arbetsgivarparterna har bestritt käromålet. Beloppen avseende lön och ekonomiska skadestånd har vitsordats, liksom sättet att beräkna räntan. Något belopp avseende allmänt skadestånd har inte vitsordats. Arbetsgivarparterna har inte haft någon erinran mot förbehållet om rätt att i senare rättegång föra talan om ekonomisk förlust som kan komma att uppstå för tiden efter huvudförhandlingen.

Parterna har yrkat ersättning för rättegångskostnader.

Till utveckling av sin talan har parterna anfört i huvudsak följande.

Förbundet

Bakgrund

F.D. är gift, har tre barn och bor i Linköping. Han har en syster som även hon bor i Linköping. Systemn och M.W. bor på samma gata och har sina lägenheter i trappuppgångarna bredvid varandra.

F.D. är utbildad undersköterska. Han anställdes vid Åleryds vårdboende i april 2007 och avskedades den 2 augusti 2013.

Bolaget har avskedat F.D. på grund av påståenden om att han skulle ha trakasserat, hotat och hållit fast sin kollega M.W. Hon var s.k. timanställd, dvs. hade anställningar på visstid, vid vårdboendet. De påstådda övergreppen har inte ägt rum. F.D. har alltid varit omtyckt på sin arbetsplats.

Tiden före den 14 juni 2013

F.D. och M.W. har arbetat tillsammans vid äldreboendet som goda kolleger. F.D. har inte bett att få hålla M.W. i handen, tagit hennes hand, lagt sin arm om henne, låtit sin hand söka sig ner mot hennes stjärt, bett henne släppa ut sitt hår, frågat om han fick röra eller faktiskt rört vid hennes hår eller kinder, sagt att hon var söt och att han ofta tänkte på henne, eller tryckt sitt lår mot hennes. Det är inte heller så att han skulle ha erbjudit sig att ge henne skjuts i sin bil eller att hämta upp henne på morgonen. Han har inte heller väntat på M.W. utanför det hus hon bor i.

Vid ett tillfälle träffade F.D. och hans hustru V.Y. M.W. vid besök i en ICA-butik. M.W. gick då fram och gav F.D. en kram.

Händelseförloppet den 14 juni 2013

F.D. arbetade från kl. 07.00 till kl. 14.00 den 14 juni 2013. Mot slutet av passet sysselsatte han sig med brukarnas mediciner. M.W. kom till arbetet lite före sitt pass och de började prata. Han frågade henne om de skulle gå och ta en cigarett nere i rökrutan innan hennes pass började. Han sade även att han först var tvungen att hämta tvätt i en boendes rum. M.W. följde med F.D. in på rummet. De pratade om att det var F.D:s sista dag på arbetet innan han skulle åka på semester utomlands. Hon sade att det var tråkigt att han inte skulle vara kvar på arbetsplatsen under sommaren. Han sade åt henne att inte vara orolig och gav henne en "halv" kram med ena armen, eftersom han höll i sin matlåda och tvätt. Hon frågade: "Vill du inte pussa på mina äppelkinder?" Han sade att alla tyckte att hon hade fina äppelkinder. Hon kysste honom på kinden och han kysste tillbaka på samma sätt.

De händelser som arbetsgivarparterna påstår ska ha inträffat den 14 juni 2013 har polisanmälts. Förundersökningen lades ned med följande motivering: "På det utredningsmaterial som nu föreligger går det inte att bevisa att den eller de som varit misstänkta har gjort sig skyldiga till brott. Ytterligare utredning kan inte antas förändra bevisläget på ett avgörande sätt." Polisen hade förhört i huvudsak samma personer som är åberopade som vittnen i Arbetsdomstolen, nämligen U.N., S.Å. och B-L.K.

Tiden efter den 14 juni 2013

F.D. åkte på semester till USA. I början av juli 2013 fick han reda på att hans chef B-L.K. sökte honom. När de senare kom i kontakt per telefon, berättade B-L.K. för F.D. att M.W. hade anklagat honom för trakasserier och att de måste ha ett möte.

Mötet hölls tidigt på morgonen den 15 juli 2013, trots att F.D. hade återkommit från USA föregående kväll. Han var ganska tagen av den långa resan och tidsomställningen men bolaget kunde inte vänta med mötet. F.D. blev inte tillfrågad om han ville ha en facklig representant med sig. Han visste inte själv att han hade möjlighet att begära detta. Vid mötet var F.D., B-L.K. och C.A. närvarande, men däremot inte – såvitt F.D. minns – L.A. F.D. har

inte svenska som modersmål och hans brytning och begränsade språkkunskaper innebär att han ibland kan missuppfattas. Detta kan dock motverkas genom att frågor ställs om på nytt eller genom att frågeställaren bekräftar svaret med andra ord. Vid mötet fick F.D. uppfattningen att bolaget redan hade bestämt sig för att tro på M.W:s version av händelserna och att bolagets representanter egentligen inte var intresserade av att höra vad han hade att berätta.

M.W., S.Å. och U.N. har alla anmodats att lämna in skriftliga redogörelser, vilket de också har gjort. F.D. har däremot inte fått någon sådan möjlighet. Det är märkligt med tanke på hans begränsade språkkunskaper.

Det hölls ytterligare ett möte den 22 juli 2013. F.D. blev inte heller inför detta möte tillfrågad om han ville ha en facklig representant med sig. Vid mötet uppmanades han att spekulera över varför M.W. skulle ljuga. Han visste inte och vet inte varför hon påstår dessa osanningar. Han ville egentligen inte ge sig in på spekulationer. M.W:s motiv för att ljuga är oklart.

F.D. har blivit väldigt nedstämd och frustrerad över M.W:s falska anklagelser. I obetänksamma ögonblick har han gett utlopp för frustrationen, bl.a. på så sätt att han har skrivit till M.W. och bedyrat sin oskuld. Han har vidare försökt kontakta och bedyra sin oskuld inför M.W:s mor, som arbetar på samma arbetsplats, och han har även kontaktat S.Å.

F.D. har inte bevakat och spionerat på M.W. utanför hennes bostad. Hans syster bor som anförts ovan på samma gata som M.W., i porten bredvid. F.D. har god kontakt med sin syster och besöker henne ofta. Om M.W. har sett F.D. utanför sin bostad, har det varit i samband med ett sådant besök.

Sammanfattning av grunderna för talan

F.D. har inte agerat på det sätt mot M.W. som arbetsgivarparterna påstått. Han har avskedats från sin tillsvidareanställning utan att det har förelegat ens saklig grund för uppsägning. Om Arbetsdomstolen skulle finna att saklig grund för uppsägning har förelegat, görs gällande att det i vart fall inte har funnits laga grund för avskedande.

Arbetsgivarparterna

Bakgrund

Vårdboendet i Åleryd drevs av Linköpings kommun fram till slutet av år 2010. Verksamheten övertogs därefter av bolaget.

F.D. har som förbundet anfört varit anställd som undersköterska vid vårdboendet i Åleryd. Han är född år 1958 och var alltså 55 år när de nu aktuella händelserna ägde rum. Vårdboendet är en stor arbetsplats. F.D. arbetade huvudsakligen på en avdelning där äldre, multisjuka personer bor i egna rum. De sköter vissa sysslor själva i den mån de vill och kan och får i övrigt hjälp efter behov. Avdelningen är bemannad med två eller tre i

personalen dygnet runt. Verksamhetschef vid den aktuella tidpunkten var B-L.K. S.Å. och U.N. var kolleger till F.D. och arbetade på samma avdelning.

M.W. är vårdbiträde. Hösten 2010 fick hon en visstidsanställning i form av s.k. timanställning vid Åleryds vårdboende. Hon var då nyss utexaminerad från gymnasiet och detta var alltså hennes första anställning. Hon var 22 år när de aktuella händelserna inträffade. Ålderskillnaden mellan henne och F.D. är alltså 33 år.

Tiden före den 14 juni 2013

M.W. arbetade ibland på samma avdelning och samtidigt som F.D. Han började efter ett tag visa intresse för M.W. i hennes egenskap av kvinna. Med början under våren 2013 gjorde han vid flera tillfällen sexuella närmanden mot henne. För det mesta skedde detta när de arbetade kväll och ingen annan än de var närvarande och kunde se vad som hände.

Vid något eller några tillfällen har F.D. satt sig så tätt intill M.W. i en soffa att hans lår trycktes mot hennes lår, trots att det fanns gott om plats. Han har vid olika tillfällen bett att få hålla hennes hand, vilket hon inte ville. Vid vissa tillfällen har han tagit hennes hand. Det har hon inte tyckt om. Vid något eller några tillfällen har han lagt armen om henne. M.W. har ganska långt hår som hon under arbetet har burit uppsatt. F.D. har vid flera tillfällen bett henne att släppa ut håret. Han har även frågat om han fick känna på hennes hår och när hon sagt att hon inte har velat har han ändå vid vissa tillfällen gjort detta. Han har sagt att hon har ”äppelkinder” och bett att få röra vid dessa. När hon inte har velat gå med på det har han ändå rört vid dem vid några tillfällen. Han har också sagt att hon var snäll och söt och att han ofta tänkte på henne. Vid ett eller flera tillfällen när de gått bredvid varandra på avdelningen har han lagt sin arm om henne och låtit sin hand söka sig ner mot hennes stjärt. Hon har då gjort sig fri eller slagit bort hans hand.

M.W. har markerat sin ovilja gentemot F.D:s närmanden med ord och handling. Till exempel genom att lämna soffan när han kommit och satt sig intill henne.

Det har även hänt att F.D. har kramat henne när andra kolleger har varit närvarande. Detta har då inte haft samma sexuella prägel, utan har varit den sortens kamratliga kramar som kan förekomma exempelvis när någon fyller år eller återkommer efter en längre tids bortavaro.

Det har hänt att F.D. har berättat för M.W. att han har bytt arbetspass så att han har kunnat arbeta tillsammans med henne. De bor relativt nära varandra och han har vid ett antal tillfällen frågat om hon vill ha skjuts till eller från jobbet. Hon har avböjt med hänvisning till att hon cyklar till jobbet. Vid något tillfälle har han sagt att han visste att hon skulle börja klockan sju och att han därför väntat på henne utanför hennes bostad. Även om det inte i sig är märkligt att erbjuda en arbetskamrat skjuts, får F.D:s agerande en annan innebörd mot bakgrund av hur han har handlat i övrigt.

M.W. berättade inte om dessa händelser för någon eftersom hon hoppades att det skulle ta slut av sig självt.

Händelseförloppet den 14 juni 2013

Den 14 juni 2013 skulle M.W. börja sitt arbetspass samtidigt som F.D. gick av sitt pass kl. 14.00 men hon kom till arbetet något tidigare. Detta var F.D:s sista arbetsdag innan han skulle gå på semester och åka till USA. När M.W. kom till arbetet var även S.Å. på plats. U.N. skulle börja kl. 15.00.

F.D. frågade M.W. om hon ville följa med ut och röka. M.W. följde med F.D. som gick före. F.D. sade att han först skulle ta hand om ett lakan inne på en boendes rum och han gick in dit. M.W. väntade utanför. F.D. ropade då in henne i rummet och hon gick in. Därinne gav han henne en kram. Hon tyckte först inte att detta var så konstigt. Det hade, som nämnts ovan, förekommit kamratliga kramar tidigare. Därefter tog han dock tag i hennes överarmar och höll hårt. Han frågade om han fick kyssa henne. När hon sade nej, frågade han varför han inte fick kyssa henne. Hon sade att hon inte ville, att det kändes fel. Hon hänvisade även till hans hustru som också arbetade på vårdboendet och som hon hade arbetat med vid något tillfälle. F.D. tog då tag med båda händerna om hennes ansikte och kysste hennes mun och hals. Han viskade att han skulle tänka på henne under sin semester. När S.Å. ropade på M.W. utifrån korridoren släppte F.D. greppet och M.W. kunde lämna rummet. Något senare gick han fram till henne, tog ett hårt grepp om hennes arm, lutade sig nära och sade, på ett hotfullt sätt: "Det här ska stanna mellan oss."

M.W. kände att hon behövde berätta för någon om vad hon hade varit med om. Hon ringde därför till sin bästa vän M.B. och berättade i stora drag vad som hade hänt. De pratade mera om det hela senare under dagen. M.B. sade att M.W. borde prata med sin chef.

Något senare, i en korridor, mötte M.W. U.N., som var vän till hennes mor. Hon bad då U.N. följa med in i medicinrummet. Där berättade M.W. för U.N. vad som hade hänt. U.N. sade att M.W. borde berätta om det hela för chefen B-L.K. och även för deras arbetskamrat S.Å. M.W. ville först inte det. S.Å. hade dock tyckt att M.W. uppträdde annorlunda och frågade därför U.N. om något hade hänt. U.N. berättade då en del för S.Å. När M.W. fick klart för sig att S.Å. var informerad talade hon själv om för henne vad som hade hänt. S.Å. sade liksom U.N. att B-L.K. borde informeras. M.W. ville dock inte det. Det skulle leda till att även F.D:s hustru fick vetskap om händelsen. M.W. tyckte att det skulle vara obehagligt eftersom hon och F.D:s hustru ibland arbetade tillsammans.

Tiden efter den 14 juni 2013

M.W. var ledig helgen efter den 14 juni 2013. Hon talade om det inträffade med sin mor och med U.N. De övertalade henne att ha ett möte med B-L.K. Den 19 eller 20 juni 2013 gick M.W. tillsammans med U.N. till B-L.K. och berättade vad som hade hänt. B-L.K. uppmanade M.W. att göra en polisanmälan. M.W. ville först inte göra någon anmälan men gjorde en polisanmälan senare den 17 juli 2013.

B-L.K. bestämde sig för att ta kontakt med F.D. trots att han var på semester och i juli lyckades hon nå honom per telefon i Kanada. B-L.K. hade satt på högtalartelefonen så att även verksamhetschefen för Sydost, T.N., kunde delta i samtalet. Det inleddes med småprat. Först när händelsen den 14 juni fördes på tal blev F.D. irriterad över samtalet. Han blev då arg för att han hade blivit störd ”med en dum sak”.

Den 15 juli 2013, efter att F.D. hade återkommit från semestern, hölls ett möte med honom. Han nekade då till anklagelserna. Den 16 juli hölls ett möte med M.W. som lämnade samma berättelse som förut. Vid ett nytt möte med F.D. den 22 juli underrättades han om det förestående avskedandet. Troligen var detta första gången som F.D. sade att M.W. hade kramat honom och att hon berättat som hon gjort för att hon ville hämnas. Den 1 augusti ägde överläggning rum mellan bolaget och den fackliga organisationen om det tilltänkta avskedandet. Avskedandet verkställdes dagen därpå, den 2 augusti 2013.

Bolaget ser allvarligt på sådana händelser som de nu aktuella. Detta kan utläsas av vad som uttalas om sexuella trakasserier i bolagets jämställdhetspolicy. Den har funnits tillgänglig i pärm, delats ut till personalen och redovisats muntligen vid arbetsplatsträffar där F.D. deltagit.

Efter avskedandet har F.D. vid ett antal tillfällen uppehållit sig utanför det hus där M.W. bor. Han har stått och tittat upp mot hennes lägenhet och han har väntat utanför hennes port. Vid något av dessa tillfällen ringde M.W. till M.B. och berättade om detta och om att hon tog väldigt illa vid sig. Det vitsordas i och för sig att F.D:s syster bor på samma gata som M.W. och att de har sina bostäder i portarna bredvid varandra.

Någon gång under hösten 2013 skickade F.D. ett mms till M.W. med ett fotografi av bolagets skrift med skälen för avskedandet. F.D. hade skrivit till för hand på skriften att han var oskyldig till det som han anklagades för. M.W. ringde och berättade om mms:et för B-L.K. och kontaktade även polisen. S.Å. fick ett sms från F.D. med texten ”Hoppas att du är glad nu”. F.D. har även ringt till M.W:s föräldrar och bett att få prata med hennes mor. När fadern, som tog emot samtalet, förstod vem det var han pratade med, lade han på luren.

Förutom att händelserna i tiden efter den 14 juni 2013 i sig ingår i vad som åberopas som grund för avskedandet, visar agerandet även på F.D:s fortsatta intresse för M.W.

Rättsliga grunder för bestridandet

F.D. har genom sitt ovan skildrade agerande mot M.W. före, under och efter den 14 juni 2013 grovt åsidosatt sina åligganden mot arbetsgivaren. Det har därför förelegat laga grund för avskedande eller i vart fall saklig grund för uppsägning av personliga skäl.

Domskäl

Twisten

F.D. avskedades från sin anställning hos bolaget den 2 augusti 2013. Twisten gäller om bolaget har haft laga grund för avskedandet eller om det i vart fall har förelegat saklig grund för uppsägning av personliga skäl. Arbetsgivarparterna har gjort gällande att F.D. trakasserat en arbetskamrat vilket har bestritts av förbundet.

Utredningen

Målet har avgjorts efter huvudförhandling. På förbundets begäran har hållits förhör under sanningsförsäkran med F.D. samt vittnesförhör med hans hustru V.Y. På arbetsgivarparternas begäran har hållits vittnesförhör med M.W. och hennes vän M.B., med M.W:s kolleger sjukvårdsbiträdet S.Å. och undersköterskan U.N. samt med hennes dåvarande verksamhetschef B-L.K. Förbundet har åberopat viss skriftlig bevisning.

Några utgångspunkter för prövningen

F.D. och M.W. har båda arbetat vid Åleryds vårdboende. Han hade en tillsvidareanställning som undersköterska medan hon hade visstidsanställningar, s.k. timanställningar, som vårdbiträde.

Arbetsgivarparterna har gjort gällande att F.D., vid främst ett tillfälle den 14 juni 2013 men också vid andra tillfällen före och efter detta datum, har agerat på ett sådant sätt mot M.W. som har inneburit att han grovt har åsidosatt sina åligganden mot arbetsgivaren och att det därför har förelegat grund för avskedande. Förbundet har bestritt att F.D. har agerat på det sätt som arbetsgivarparterna har påstått.

Det omtvistade agerandet har enligt arbetsgivarparterna bestått i olika former av oönskade närmanden, fysiska och verbala, från F.D:s sida gentemot M.W. I samtliga fall har det varit fråga om situationer där ingen annan än F.D. och M.W. har varit närvarande. Händelserna har alltså inte direkt iakttagits av någon annan. F.D:s och M.W:s berättelser står i allt väsentligt i berörda delar emot varandra. Det är arbetsgivarparterna som har bevisbördan för att de händelser som åberopas som grund för avskedandet har ägt rum. De händelser som har åberopats som grund för avskedandet kan i vissa delar sägas inrymma påståenden om brottsligt beteende. Enligt Arbetsdomstolens praxis gäller då att beviskravet inte kan sättas lägre än i ett motsvarande brottmål (se t.ex. AD 2005 nr 93 och där anmärkta rättsfall). Det ska alltså bli ställt utom rimligt tvivel att arbetstagaren har gjort det som har lagts honom eller henne till last. Det är i situationer med enbart två inblandade parter inte tillräckligt att den enes berättelse är mer trovärdig än den andres, dvs. att den enas berättelse bedöms väga tyngre. Högsta domstolen har emellertid i en dom om sexualbrott konstaterat att det förhållandet att det vid påstådd brottslighet av det slaget ofta saknas direkta vittnesiakttagelser och teknisk bevisning inte hindrar att bevisningen ändå kan vara tillräcklig för en fällande dom (se NJA 2009 s. 447 I).

Domstolen anför vidare att en huvuduppgift i sådana mål är att bedöma trovärdigheten av målsägandens utsaga. Enligt domstolen kan en alltigenom trovärdig utsaga från målsäganden i förening med vad som i övrigt har framkommit i målet – t.ex. om målsägandens beteende efter händelsen – vara tillräcklig för en fällande dom.

Arbetsdomstolen övergår nu till att redovisa vad M.W. och F.D. har berättat om de händelser som har åberopats som grund för avskedandet.

M.W:s och F.D:s berättelser

M.W. har berättat i huvudsak följande.

Anställningen som vårdbiträde hos bolaget var hennes första ”riktiga” jobb efter att hon hade slutat gymnasiet. Hon arbetade på olika tider, både dag och natt. Hon arbetade på samma avdelning som F.D. ungefär en gång i veckan och hade arbetat kanske fem pass samtidigt som han arbetade. Mest gick de om varandra. Hon arbetade däremot mycket tillsammans med S.Å. och hon hade även träffat U.N. och verksamhetschefen B-L.K.

M.W. och F.D. kom väl överens som kolleger. Vid några tillfällen frågade han om hon ville åka tillsammans med honom till jobbet eller få skjuts hem av honom. Hon svarade nej eftersom hon cyklade. Han föreslog att hon skulle lämna cykeln hemma och åka med honom men det ville hon inte. Han sade flera gånger till henne att hon var söt och vid två tillfällen sade han till henne att han hade bytt pass för att kunna arbeta med henne. Hon kommenterade inte hans uttalanden. Vid något tillfälle, troligen i början av hennes anställning, tog han på hennes ansikte när de befann sig i köket och sade att hon hade fina äppelkinder. Han ville också röra vid hennes hår men hon minns inte om han också faktiskt gjorde detta. Det hände att han satte sig nära henne i soffan och flyttade efter när hon makade sig undan. En gång lade han handen på hennes rygg och lät handen glida ner till stjärten. Hon blev arg, slog bort hans hand och sade åt honom att lägga av. Han fnissade och hånlog men var sedan lugn ett tag. Det hände att han kramade henne, men inte oftare än han kramade S.Å., och fram till händelsen den 14 juni 2013 uppfattade hon kramarna som vänskapliga. Det är riktigt att hon har stött ihop med F.D. och hans hustru vid ICA-butiken. De sade bara hej till varandra och det förekom ingen kram.

Den 14 juni 2013, som var en fredag, skulle M.W. börja kl. 14.00, men hon kom något tidigare och anslöt till F.D. och S.Å. som satt i soffan och tog rapport. När de var klara frågade F.D. henne om hon ville följa med honom ut och röka. Innan de gick ut gick F.D. in i en boendes rum och började vika ett lakan. Hon stod kvar i dörröppningen, men när han ropade på henne gick hon in i rummet, eftersom hon trodde att han behövde hjälp. När hon kom in i hallen gav han henne en sådan kamratlig kram som han hade gett henne vid andra tillfällen tidigare. Sedan grep han tag i hennes överarmar. Det gjorde inte ont men det kändes obehagligt. Han frågade om han fick kyssa henne. Hon sade nej och hänvisade till hans hustru som hon har arbetat tillsammans med. Då tog han tag runt hennes ansikte och kysste henne, först på munnen och sedan litet snett ner mot kinden. Hon upplevde inte att han tryckte henne mot väggen. Hon blev paff

och stel och tänkte: "Vad gör jag nu?". F.D. viskade att han skulle sakna henne hela sommaren och att det skulle vara jobbigt att vara utan henne. Därefter ropade S.Å. på henne. F.D. släppte då henne och hon gick ut och efter S.Å. som var på väg mot personalrummet. Då kom F.D. efter M.W., tog tag i hennes överarm – hårdare än förut, det gjorde ont och var riktigt obehagligt – och sade, hotfullt och med låg röst så att S.Å. inte skulle höra, att "detta ska stanna mellan oss". Sedan släppte han henne. M.W. blev mycket rädd och hennes första tanke var, "han vet ju var jag bor". Han hade nämligen sagt att han visste det och att hans syster bodde bredvid. Han kunde alltså komma hem till henne. Hon kände att han ville ha något mer än vad han fick och hon vet inte vad som hade hänt om inte S.Å. hade varit närvarande på avdelningen.

M.W. ringde till M.B., som är hennes bästa vän sedan de gick på dagis, och berättade kortfattat för henne vad som hade hänt. M.B. sade att hon måste berätta för någon i personalen. Det ville inte M.W. eftersom det skulle kännas pinsamt och jobbigt och påverka inte bara henne och F.D. utan även övriga arbetskamrater, bland dem F.D:s hustru. M.B. övertygade henne dock om att hon måste berätta. Under arbetsdagens gång berättade hon därför vad som hade hänt även för sina kolleger U.N. och S.Å. som båda sade att hon skulle berätta för chefen B-L.K. På måndagen eller tisdagen följande vecka gick M.W. och U.N. tillsammans till B-L.K. U.N. berättade litet först och därefter berättade M.W. B-L.K. sade inte så mycket men hon uttalade redan från början att hon tyckte att M.W. skulle göra polisanmälan. M.W. tyckte först att det skulle bli ännu jobbigare för henne då men hon gjorde en sådan anmälan senare under sommaren.

Någon gång under september eller oktober fick hon ett mms av F.D. Meddelandet innehöll en bild på ett brev med information om varför F.D. hade blivit avskedad. Längst ner hade han skrivit till orden "du vet väl att detta inte är sant". Hon uppfattade det som ett hot och blev rädd. Hon ringde och informerade polisen och B-L.K. Under hösten ringde hennes far till henne och var mycket arg eftersom F.D. hade försökt få kontakt med hennes mor. M.W. blev både arg och ledsen. Efter händelserna den 14 juni 2013 har hon sett F.D. utanför sin bostad oftare än förut och ett par gånger när hon varit på sin balkong på tredje våningen har han gått sakta förbi nedanför och tittat upp mot henne. Hennes föräldrar har sett honom stå utanför hennes port. Innan hon visste att F.D:s syster bodde i porten bredvid kändes det läskigt.

Hon arbetar inte kvar vid vårdboendet. Det blev för mycket rykten som gick och folk slutade prata med henne.

F.D. har berättat i huvudsak följande.

Han började arbeta som undersköterska vid vårdboendet år 2002. De påstådda närmandena mot M.W. har aldrig ägt rum. Han har inte agerat på det sätt som sägs. En gång träffade han och hans hustru M.W. vid ICA-butiken. M.W. sade "hej, Frasse" och hoppade på F.D. och kramade honom. När hans hustru frågade honom om det hela sade han att M.W. var en arbetskamrat som brukade krama honom när de träffades. Det kramades mycket på avdelningen och man skojade mycket med varandra. F.D. har inte varit attraherad av M.W. och har inte heller

uppfattat att hon var attraherad av honom. Han hade en bra kontakt med henne. Det var inget fel på deras relation som arbetskamrater före den 14 juni 2013.

Den 14 juni 2013 hade varit en stressig dag. Fyra ur den ordinarie personalen var borta från arbetet. Vid kl. 13.30 förberedde han medicinerna till de boende och signerade listorna. M.W. kom något innan hennes pass skulle börja. Hon hälsade på F.D., nämnde att han skulle på semester och frågade om han inte ville krama henne. Han sade att han satt och signerade, att detta var viktigt och att hon fick krama honom senare. Han signerade färdigt och kramade henne sedan som man gör mellan kolleger. Han frågade henne om hon ville följa med och röka. Först skulle han dock hämta sina kläder som han höll på att tvätta hos en boende. Den boende var då inte på sitt rum utan satt i vardagsrummet. M.W. följde med F.D. in i den boendes rum. Han vet inte varför hon gjorde det. Hon sade att det var tråkigt att han skulle gå på semester och att det inte skulle vara roligt att jobba utan honom. Han gav henne en lugnande kram och sade att det skulle nog gå bra. Hon frågade honom: "Vill du inte pussa mina äppelkinder?" Han tyckte att hon gick över gränsen när hon bad om en puss. Han påminde henne om att han var gift och hade tre barn för det fall hon hade några tankar om en relation dem emellan. Sedan sade han till henne att "om du pussar mig så pussar jag dig också". Hon pussade då hans högra kind och sedan pussade han hennes vänstra kind. Han pussade henne för att lugna henne om hon var ledsen för att han skulle ha semester. Det här var första gången som F.D. hade pussat M.W. och det skedde frivilligt och utan tvång. De gick sedan ut ur rummet. Direkt efteråt sade S.Å., som stod utanför ett annat rum några meter bort, att hon behövde hjälp. F.D. sade till M.W. att gå och hjälpa S. Han gick hem och åkte sedan på semester till USA.

Medan F.D. var i USA fick han ett meddelande om att B-L.K. hade sökt honom. Han ringde därför upp henne. Det var ett vanligt samtal fram till dess att B-L.K. berättade att M.W. hade sagt att F.D. hade tryckt henne mot väggen och kysst henne. Han blev arg och sade att detta inte var sant. Dagen efter att han hade kommit hem, den 15 juli 2013, var han kallad till ett möte med B-L.K. Förutom de två var en person till från bolaget närvarande. F.D. bedyrade att han inte hade gjort det som påstods men de trodde honom inte. De sade att det hade gjorts en polisanmälan och att han kanske skulle förlora arbetet och hamna i fängelse. Vid ett nytt möte, den 22 juli, fick han välja mellan att säga upp sig själv mot en månadslön eller att skriva på en underrättelse om avskedande. Han valde underrättelsen. Han var psykiskt pressad. När de frågade varför M.W. hade berättat som hon gjort lockades han att spekulera om anledningen och sade att hon kanske ville hämnas. De hade dock inte haft någon konflikt och han vet inte varför hon har berättat som hon gjort.

Efter avskedandet mådde F.D. mycket dåligt. Han kunde inte sova och fick tabletter mot sömnsvårigheter och depression. Han trodde att det var S.Å. som hade uppmanat M.W. att anmäla honom till chefen. Det var därför han skickade ett sms till S.Å. med texten: "Hoppas att du är glad nu". Anledningen till att han ringde och sökte M.W:s mor var att han bara ville förklara för henne att det som M.W. hade sagt inte var sant.

F.D. har en väldigt nära relation med sin syster som har sin bostad på samma gata som M.W. i en intilliggande trappuppgång. Han visste inte detta förrän han och systemen vid något tillfälle träffade M.W. ute på gatan och M.W. pekade ut var hon bodde. Han har inte spionerat på M.W. Det kan hända att hon har sett honom när han har stått och väntat på att hans barn skulle komma ut från systemens lägenhet eller när han pratat med systemen och hennes man när de har stått på sin balkong.

Har F.D. gjort sig skyldig till det som har lags honom till last?

M.W:s berättelse inför Arbetsdomstolen har varit både detaljrik och sammanhängande och den har lämnats på ett mycket återhållsamt sätt. Hon har inte gett intryck av att vilja svartmåla F.D. eller på något sätt överdriva händelserna till hans nackdel. Det har tvärtom framkommit att hon från början var ovillig att göra sak av det inträffade och att det endast var motvilligt och efter uppmaning från vänner och kolleger som hon förde saken vidare till arbetsledningen samt gjorde polisanmälan. Det har inte framkommit något skäl till varför hon skulle vilja rikta sanningslösa beskyllningar mot F.D. Hennes berättelse ger alltså redan sedd för sig ett trovärdigt och tillförlitligt intryck.

När det gäller händelserna den 14 juni 2013 vinner M.W:s berättelse även stöd av vad som har utretts om hennes agerande efteråt. Hon har redogjort för hur hon tämligen omgående efter händelserna ringde och berättade om det inträffade för sin bästa väninna M.B. Hon har också skildrat hur hon senare samma dag berättade om det för sina kolleger S.Å. och U.N. samt följande vecka för sin dåvarande chef B-L.K. Samtliga nu nämnda personer har bekräftat M.W:s uppgifter i detta avseende. Enligt vad som framkommit vid deras förhör har M.W. i dessa sammanhang skildrat huvuddragen av förloppet – nämligen hur hon hade blivit inkallad på boenderummet av F.D., hur han sedan gripit tag i henne och mot hennes uttalade vilja kysst henne samt hur han därefter tillhållit henne att hålla tyst om det hela – på samma sätt som inför Arbetsdomstolen. De har även skildrat hur upprörd och illa berörd M.W. var när hon berättade om vad som hade hänt. Detta talar för att hennes berättelse grundas på en verkligt upplevd, obehaglig händelse. En avvikande detalj är att S.Å., U.N. och B-L.K. har uppgett att M.W. under händelseförloppet skulle ha blivit upptryckt mot väggen av F.D. Detta stämmer inte överens med vad M.W:s säger sig ha upplevt. Det är dock inte fråga om en sådan avgörande avvikelse som är ägnad att förta tillförlitligheten av de berörda utsagorna.

F.D:s berättelse innehåller en del egendomligheter. Han har beträffande händelseförloppet den 14 juni 2013 berättat att det var M.W. som tog initiativ och ville kramas och kyssas, bl.a. med orden: ”Vill du inte pussa mina äppelkinder?” Han har uppgett att de kramade varandra två gånger och att de även utväxlade varsin kindpuss efter att han hade framhållit att han var gift och hade barn. Han har vidare anfört att det var vanligt förekommande att personalen kramade varandra på arbetsplatsen, att M.W. brukade krama honom när de träffades och att hon även gjort detta vid ett tillfälle när de möttes vid en ICA-butik. Den sistnämnda uppgiften har bekräftats vid förhöret med F.D:s hustru V.Y. som var närvarande vid ICA-butiken. Uppgiften har dock förnekats av M.W. som har uppgett att hon och F.D. endast hälsade på varandra vid detta

tillfälle. Påståendet om att kramar skulle vara vanligt förekommande på arbetsplatsen på det sätt som F.D. har beskrivit det motsägs av vad S.Å. och U.N. har uppgett vid sina förhör. Även om påståendet skulle godtas kan den omständigheten att personalen brukar kramas knappast förklara eller bilda en antaglig bakgrund till att M.W. skulle ha velat bli kysst av F.D. Det av F.D. skildrade skeendet där M.W. skulle ha inlett med det ovan återgivna uttalandet om sina äppelkinder och han skulle ha svarat med att hänvisa till att han var gift och hade barn men därefter ändå valt att kyssa henne tillbaka, framstår som mindre sannolikt. Berättelsen ger snarare intryck av att F.D. har velat vända på vad M.W. har uppgett dels om att han i ett tidigare skede hade talat om att hon hade ”fina äppelkinder”, dels om att hon besvarade hans fråga om att få kyssa henne med att bl.a. hänvisa till hans hustru.

F.D:s berättelse stöds inte av någon annan utredning än förhöret med hans hustru. Bevisvärdet av hennes utsaga måste dock, med hänsyn till deras närstående relation, bedömas med försiktighet.

Förbundet har framhållit att den förundersökning som föranleddes av M.W:s polisanmälan lades ned med motiveringen att det på det föreliggande utredningsmaterialet inte gick att styrka brott och att ytterligare utredning inte kunde antas förändra bevisläget på ett avgörande sätt. Denna omständighet kan enligt Arbetsdomstolens uppfattning inte ges någon särskild bevisverkan.

Sammantaget finner Arbetsdomstolen att M.W:s berättelse är så mycket mera trovärdig än F.D:s utsaga, och vinner sådant stöd av övrig utredning, att hennes uppgifter ska läggas till grund för bedömningen. Arbetsdomstolen anser det därmed vara utrett att F.D. den 14 juni 2013 i ett avskilt utrymme gripit tag i M.W:s överarmar och sedan tagit ett grepp om hennes kinder och kysst henne mot hennes vilja. Det är vidare utrett att han strax efteråt tagit ett hårt och smärtsamt grepp om hennes arm och på ett sätt som hon uppfattade som hotfullt sagt till henne att det som hänt skulle stanna mellan dem.

Arbetsdomstolen sätter även tilltro till M.W:s uppgifter om hur F.D. agerat i tiden före den 14 juni 2013. Det är därmed också utrett att F.D. vid flera tillfällen i tiden dessförinnan i ord och handling, bl.a. genom olika former av fysisk beröring, har uttryckt ett intresse för M.W. som gått bortom det rent kollegiala. Han har vid åtminstone ett tillfälle, genom att låta sin hand glida ner mot hennes stjärt, berört henne på ett sätt som haft tydliga sexuella undertoner. Det är också utrett att M.W. inte har besvarat detta intresse från F.D:s sida utan tvärtom, genom ord och handling, har gjort klart för honom att hans närmanden inte var uppskattade. Vidare är ostridigt att F.D. i tiden efter den 14 juni 2013 tagit kontakt med M.W. genom att skicka ett mms.

Har avskedandet varit lagligen grundat?

Enligt 18 § första stycket anställningsskyddslagen får avskedande ske om arbetstagaren grovt har åsidosatt sina åligganden mot arbetsgivaren. Av förarbeten och praxis framgår att ett avskedande kan tillgripas när arbetstagaren gjort sig skyldig till sådant avsiktligt eller grovt vårdslöst förfarande som rimligen inte ska behöva tålas i något rättsförhållande.

Enligt Arbetsdomstolens mening har F.D. genom sitt agerande den 14 juni 2013 gjort sig skyldig till allvarliga övergrepp mot M.W. Hans handlande har innefattat att han med visst inslag av våld och mot M.W:s klart uttryckta vilja, tvingat henne att tåla att han kysste henne. Han har alltså medvetet och påtagligt kränkt M.W:s värdighet och kroppsliga integritet. Handlandet har ägt rum på arbetsplatsen och varit riktat mot en arbetskamrat. Det måste också ses som försvårande att F.D. direkt efteråt, på ett sätt som får antas ha varit avsett som hotfullt och av M.W. uppenbarligen även uppfattades som hotfullt, velat förmå henne att hålla tyst om det inträffade. Vidare måste beaktas att F.D. även tidigare utsatt M.W. för olika slag av närmanden av liknande natur och att hon då på skilda sätt gjort klart för honom att närmandena var oönskade. Vid bedömningen av F.D:s handlande måste även beaktas att han är påfallande mycket äldre än M.W. och att han haft ett överläge gentemot henne genom att vara tillsvidareanställd medan hon endast hade s.k. timanställning.

Enligt Arbetsdomstolens mening finns det skäl att se strängt på det agerande som F.D. har gjort sig skyldig till gentemot M.W. (jfr AD 2006 nr 54 och AD 2012 nr 49). F.D. har enligt Arbetsdomstolens bedömning genom sitt handlande grovt åsidosatt sina åligganden mot bolaget. Bolaget har därför haft rätt att genom avskedande skilja honom från hans anställning.

Med anledning av att Arbetsdomstolen har funnit att F.D:s agerande den 14 juni 2013 och vad som förekommit dessförinnan utgjort tillräcklig grund för avskedandet saknar domstolen anledning att göra en bedömning av vad som har framkommit om hans agerande i tiden efter den 14 juni 2013.

Sammanfattning och rättegångskostnader

Arbetsdomstolen har kommit fram till att bolaget haft rätt att avskeda F.D. Förbundets talan ska därför avslås. Med den utgången har förbundet förlorat och ska förpliktas att ersätta arbetsgivarparterna för deras kostnader. Yrkad ersättning är skälig.

Domslut

1. Arbetsdomstolen avslår Svenska Kommunalarbetsförbundets talan.
2. Arbetsdomstolen förpliktar Svenska Kommunalarbetsförbundet att ersätta Föreningen Vårdföretagarna och Attendo Sverige AB för rättegångskostnader med 219 962 kr, varav 214 500 kr avser ombudsarvode, jämte ränta enligt 6 § räntelagen på det förstnämnda beloppet från dagen för denna dom till dess betalning sker.

Ledamöter: Carina Gunnarsson, Ulla Erlandsson, Christer Måhl, Claes Frankhammar, Håkan Torngren, Malin Ackholt och Bengt G Nilsson. Enhälligt.

Rättssekreterare: Pontus Woxner